

УЛУСЧУ КОНТРОЛЬДУН АРНЫ

№ 2 (143). 1986 чыл, февраль

ХАЙГЫЛЧЫЛАРНЫҢ СОЛУЛГАЛАРЫ

1985 чылдың база он бирги беш чылдың планын оонадааларын күөсөдир, ССР-инин XXV съездине төлөптур, ужура-жир дээр республиканын ажилчы чоннары шалымчы аймадан түңнелде Бүгү-эви-дедин социалист чарыжыга тилекчи болуп үгөш, ССРП ТК-нын, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлөсүнүн, ВЦСПС-тин бол-гаш ВЛКСМ ТК-нын шилчир Кызыл ту-гу-биле шалынткан. Тыванын ажил-шын-деринин бо күш-ажылчы чедикшилерин-де улусчу контролдеринин кирген үлүг бар.

Республиканын улусчу контроль органи-ары ларынның болгаш чазактын доктаа-ларынның совет хоойдуларын күөсөдир-де ажилчы аймадан түңнелде партия организацаларына, Советтерге дуа-лажип турарлар. Улус ажил-агыйнын бүгү адырларынның планын оонадааларын база социалист күөсөдирлерин күөсө-ринче, күш-ажылдың бугуручулун бе-дир-ринче, продукцияны шынар ажилде-ринче, бот-уезин чигедринче, күрүс-тин, сак-хөөнү, күш-ажылдың сагыла-чуру-мун быжыгалаймыс, чиг этти, электри энергиязын, олар чуулду, материалдарын камалгалы чарыжаринче болгаш өскө-даа ажил-херектерге хайгылчылар ки-чээттейн салып турар. Бо хемчегерин ботандырары-биле эртен чылын улусчу контроль комитеттери 804 хыналдан, бө-лүктер чеди муң ажил хыналдан, рейди-ни кылган. Оң түңнелде ажил-агыйжы өвөс, төгөчлекчи чоруктарын, алдан-ду-жаалын соора ажилдаар кызы-бүрү хажы-дышчыларын, чептерин илереткес, буруулу кижилерге чогуур хемчегерин хүдээткен, чептерин эдер дээштин ажил-дарын чоруткан. Улусчу контроль коми-теттери 538 кижини хемчег алаган, олар-нын чамдыктарын хоойу органиларче шилчир, таарыштырган когаралар-нын чарыж-чандыгын делер эгидери-биле шалымчылдан ашка тырттар шилтир-дизин.

Бистин республикада бодунун мурунуа салымчыл сорулгаларын багыт эвес шилти-рпес турар улусчу контроль бөлу-ктер, постуларын эвеш эвес. Оларга «Тиле-лес», «Муракчы», «Көк-Тей», ССРЭ-нин 60 чыл атыг, «Төгүл» совхозтарда, Кызылдың эг, сүт комбинаттарында бо-гаш өскө-даа коллективтерде хайгылчы-лар хамааржыр. Оларын ажилын арга-дуружулаан илереткес, чогадыкчы бу-биле ажилдаары чулуа болуп турар.

СЭКП ТК-нын апрель (1985 ч.) Плену-му, улусчу контролдеринин Бүгү-эви-де чөвүлөсү хуралы, партиянын XX област конференциясы Тыванын хайгылчылар-нын моон солгаар кыл ажилынчын го-даргай сорулгаларын айткан. ССРЭ-де Улусчу контроль дугайында хоойлу-мун

берген эргелерин долу ажиллап турган, комитеттер, бөлу-ктер, постулар организа-чы ажилынчын деңгелде, хыналдаларын дээштин, ажилтын бедирин хандырар. Бүдүрүлгелерде, организацаларда ажил-херектин байдалын ханы анализтеп көөр, хажыдышчыларын, чептеринин үнүл турар чылдагаанарын тодаратар, ону эдип алырда чүм кылырын айтыр, оң күөсөдизин ботандырар чогуур хемчег-лерин алыр. Чоруткан хыналда азы рейд бүрүзү кайы-даа күш-ажылчы коллектив-тин ажил-чорудулаан ажилдеринге, экономиктин база социал хөгжүлүсүн планын оонадааларын чедикшилерин күө-сөдиринче, чептерин эдеринге, кулавыр-ларын долу ажилдаарына дээштин сал-дарын чедирген турары чулуа айттырм болуп.

Он бирги беш чылдың түңнелдеринде алгаш көөргө, республиканын үстүрүнас, туудунда, көдээ ажил-агыйында чептер болгаш чедир кылдымнан чуулдар ам-даа бар болуп турар. Улетирүү хөгжүлүсүн интенси-тетт оруунче шилчирер оожум ботанып турар. Фонд эгидишкенин куду болуп артышкан, бүдүрүлгелерин күчү-лери кошкаш ажилдаатып турар. Кали-таа туудула улуг чептер уламчыла-шаан. Он бирги беш чылда республикага 124 миллион рублдың капитал салым-чынын чедир шилчээдип албан. Республи-канын көдээ ажил-агый бүдүрүлгелеринде чар ажилынчын зона системасын, тараа култураларын өстүреринин интенси-тетт технологиязын шилчээдип албан, сугат-тыг чедирин ажилдаа чептес. Малдың баш санын өстүр, продуктууун бедир, укаазын ажилде талазы-биле ажилдар-нын чептес организацалар. Ол ышкы ав-тотранспорт, харылаа, амырлар ханды-рыга болгаш улус ажил-агыйнын өскө-даа адырларында чедир кылдымнан ажилдар бар. Хайгылчылар ол чептерин чайладыры-биле партияни контролду-он органиары, улус депутаттарыни Совет-теринин комитеттери, хой-инин контрол-ду-он активчилери, «Комсомолчу прожектор-нун» штабтары-биле кады дээштин ажил-дарын чорудар хүдээлген. Ылаңгыя план, күрүс-тин, сак-хөөнү, күш-ажылдың са-гыла-чурумун үрээр, ажил-агыйжы өвөс, даандырган ажил-херекти эр-хер-тин камчылаар, ооролар, камнаас төгөч-лекчи-биле шилтирер демиселди чору-лар ужурулу.

Республиканын улусчу контролдер-ини мурунуа салымчыл хей га-ла-лыг сорулгаларын шилтирээр дээш ха-маты бедик хүдээлген ак сеткилдиг күө-сөдизин, каа-даа чанып-сынып чок демисе-чи болур дээш бүгү-ле чуулдарын кыл-лар.

ДУРЖУЛГА СОЛУШКАН

Тыва АССР-ин Улусчу кон-троль комитети хоорайларын болгаш райондарын улусчу контроль комитеттеринин ин-спекторларын семинарын эр-тирген.

Семинарын кыркыкчылар боттарынын ажилынчын арга-дуружулаан солушкан. Кызыл-дың сүт комбинатында улусчу

контроль бөдүрүчү ажилынчын дуржулгазы-биле танышкан.

Тыва АССР-ин улусчу контроль комитетинин даргазы М. К. Шырпап чүве чу-лаалган.

КОНТРОЛЬДА-БРИГАДА КЕРЭЭЗИ

Барыны-Хемчик районун совхозтарына эртен чылын чар ажилынчын продуктуларын бүдүрер 27, мал ажилынчын—7 бригадалар болгаш эвенолар бригадалар керээзи-биле ажил-дарынчын шилчиркен.

Ылаңаа-даа тургустунган ол бригадаларын болгаш эвено-ларын шилчирин чүгөсү ажилынчын талазы-биле 14 бригадалар болгаш эвено үчүн түңнелдерин алыже чедир ажилдаан.

Күш-ажылды организацаларын депшилдег аргазы чо-гуум чүгө оожум илеретер ту-рарыт.

Чаз арганы илеретеринче энтузасын байдал-биле кирип, тургустунган үжөр дөрт бри-гадага, эвенога сугаттыг га-рылта шөлүтүн 86,5 хуузу, азы 7365 ганы, 1126 баш мы-лыстыр бода малды хүдээл-дизин.

Берген. Оларынчын составына 317 ажилчы кирген. Ылаңаа-даа ул бригадаларын бол-гаш эвеноларын чүгөсү 14-чү ажилынчын продукцияны бүдүрер талазы-биле эки түң-нелдерин алыже чедир ажил-даан. Оларын шилчирин чү-де 2-бригада эки түңнелдерин чедип алган, 20 бригада бо-гаш эвено чыл иштине чогуу сааларга берген.

Оң кол чылдагааны—бо-горула-чарыгайын болгаш коллективтер керээзин кол принциптерин хажытканда, оларга бот-орула-чарыга-нын планын аалталарын бээрде, буу барымаалаар чо-рукту бодургай. Администрация

цияларын талазында керээ-бин хүдээлгелерин хажыдып, кижилерин чарыжылап, бри-гадаларга быжыгалап техни-каны өскөргө ажиллап турган-нар. Оң түңнелде агротех-никти хемчегер сагыттын-май, ону чорударынчын ку-сааларын чуул, технологту карталар бугулар ботандыр-баан. Ажилды чептес органи-зацаларын ужуруулан бот-орула-чарыгайын салбырлар-да 12 бригада болгаш эвено эртен чылын карыгалыг ажилдаан.

Оларынчын иштине «Хемчик» совхозта картофель өстүр-ер ийн эвено бир гектардан-ка 105 центнер дүжүт алыр тур-гаш тус-туска чүгөсү 16 цент-

Кызылдың сүт заводунд улусчу контроль бөдүрүчү ажил-агыйында, бүдүрүлгелерин чулуа участоктарына ай-ла бир удаа рейдлерин, хы-налдаларын чорудуп турар.

Социалист өнүгүн камгала-нын, продукцияны шына-рынчын, корум-чурум болгаш күш-ажылдың сагыла-чуру-мун камгалыгынчын талазы-биле хыналдаларга контрол-дер бүрүзү эртен чылын инспек-лиг киришкен.

ЧУРУКТА: инспеклиг кон-тролдер Надежда Шипунова болгаш Любовь Зотова олар хыналда эвеш.

О. ОХМЧИКТИН ФОТОЗ.

Коллективтер керээзи бү-дүрүлгелер илеретеринчын то-даргай хемчегерин ап, чеп-терин чайладырычын уг-ластан ажилды кылдыр, сов-хозтарга методикти болгаш практикти дуузын чедирер, ажилды шыгын контроль-даар, үр-түңнелдерин ажил-дарынчын таарымчалыг бай-далдарын тургузар деп оң дилчанын комитет кичээлге алаган.

Бригада керээзи—күш-ажылды организацаларын депшилдег аргазы, хара-сагалыг ажил. Ону бедик не-гелделин-биле чорудуп, кон-трольда дашкаарлапчы хү-нүн чулуа айттырып болур.

Ш. ЧАШ.

республиканын Улусчу кон-троль комитетинин инспек-тору.

ТЫП ШЫДААР СИЛЕР БЕ?

● Каа-Хем суур Совединин күүскомунун кичээнге ●

Хүндүг Мергедей!

Силерге чага-бикж чорут-кам, силерин биске ужура-жип, чедип кээрлерге арай-ла бузуревейн олар улус-тур бис. Чок бистин анализини силеринчын күөсөдиз дээш кү-сөсү чогунарга эвес, а бисти туп алмырынчын берсегине ми-чангаш ылыг бүзүрел чок олар бис. Бодан көрүдөр-даан. Алар-аржыкка таарышкан-да бис «дүрген дузага» ба-жынарчысты айттыр берсес. элэи ыракта магазин бар чү-ве, оң чанынга уткуп алыр кылдыр болжар бис. Таки чагаан керээ-даа чок. Ол бай-тыг хүнүнчүн кээр чага, теле-грамма биктеринис, солчу, сеткүлдерини та канчал туп чедип кээп турар чүве. Понча-чылар каш артты ашкан, каш хемин кешкен ышкан болур боор. Доктамаал ажиллап тур-дар кижилер-де болгаш, ужу-рукт тыва бээр боор оң. А хер-ектин, бир дугаар кээп турар кижиле болза азып, улачу чо-

руп-ла бээр—Силер база ы-лыг ужуралга тааржыр ийик силер.

Ам чүвенин ужурун тайы-дырал көрүлдерин. Нинти адр-евис мында: Кызыл район, Каа-Хем суур, Комаров ку-думузу, бажың №... Чогун-на харын маңда хамык бузда-газын эгелээр. Чүгөсү №1 деп сан безин та каш бажыңда чү-ве, «ка», «б», «г» дээш чо-руп-ла каар. Квартиралар ба-за бар болгаш, ылаңааш кээр адресте каа, кымга чедер дээшин билеп алдыр дыка-ла улау тывык деп билдир.

Он алында демин «каш ар-ты» ашкан, каш хемин кешкен ышкан болур анализ, чыда база ужур бар. Чуа дээрге, күзүн-не бистин кузумчууска хей сай-доурак төккен. Ы-чан кузумчуус чүгээр хевир кирир, машина-балгат чоруу-рунга таарымчалыг апар-дыр деп бодан турган бис. Кайда боор, ылаңаа-даа багай ку-рум ам көөргө, улау-улау тейлерин, олгу-чигилдин, алаа кылшат чорам, чү деп бүрүчүлөр аразында ки-

жи боор мен деп бодаар сн. Ол-бо талааларынчын көөрүгө бажынар кыстар боорга, ха-рын, суура-дыр мен деп бузур.

Ол кадында чамдык чурттакчылар, ылаңыт бай-лап чүгөсү көрөс-ле боор, хөмүр-ла хауун, богун мында хара багыртандыр уруп каапкан. Районун саннастандызы мону та эскерген, та эскер-биз чүве, мында берге орук-чиркиг болга, оюп чоруп турары чыдаас.

Этине берсе, кирип моор-лар деп чаларында чөре чажам дивес бис. Эске-даа аалчыларга база ылаңыт...

Комаров кузумчуу, бажың №1...

КУДУМУНУН БӨЛҮК ЧУРТАКЧЫЛАРЫН-ДАН.

ЧЕТПЕСТЕРНИ ИЛЕРЕДИР, ЧАЙЛАДЫР

«ССРЭ-де Улусчу контроль дугайында хоойлуун хүдээл алганы-биле долбайтыр улус-чу контроль органиарын ажилчы улам ылай-ажилдар база оларга партияни уду-руганы күштелерин хемчег-лер дугайында» СЭКП ТК-нын доктаалы база улусчу контро-лдеринин Бүгү-эви-де чөвү-лөсү хуралын шилтирерин, хайгылчыларын ажилчы улам массалыг бодурларын улау идиги берип турар. Бо чулуа документтер улусчу контроль органиарын ажил-чы ажилдеринге партиянын, чазактын сагы салымчынын чар ажилынчын ботур.

Ылаңааш маңаа түңнел-дизин, СЭКП райком, оң чө-рө-де партия организацалары улусчу контроль бөдүрүчүни органи-зацтыг тургузуу сайырагай-жылар талазы-биле хемчег-лерин алаган, улусчу контрол-дерин шилчир, таарыштыр тургузар, кижизиде-рин дээш экижээ.

Улусчу контроль бөдүрүчү-нин ажилынчын планын партия эге организацаларына, пар-тикомарга көрүп турар. Оларга дашкаарларын берип, чамык хыналдаларга долбайтыр шилтирерин хүдээл ап, бю-ро хуралдарына улусчу кон-троль органиарын ажил-чорудулаанын дугайында, кон-троль комитеттеринин отчет-тарын дилчип, чулаалжип турар. Ылаңааш «Төгүл», «Кызыл ту» совхозтарын партокомары, тууду-септеге участогуна, №1 исп-сат-партия организацалары ха-мааржыр.

Районун улусчу контроль органиарынчын үдээзин болур бөлу-ктер болгаш постулар чыл келген турум-ча быжыгып турар. Амгы үдөс районда 28 контроль бөдүрүчү болгаш посту-зунда 394 хайгылчы, 7 штаттан дашкаар кидилтер: 42 штаттан дашкаар инспектор хаара туттуган, оларынчын 122-зи партия, 68-и комсомол кижилери, а Советтерин депу-таттары 32 кижиле бар. Кон-троль бөдүрүчүни болгаш постуларынчын удуручуларын 21 кижиле партия организа-цаларын секретарынын ажил-чылары болгаш бюрө кижилери. Моон алырга улусчу контроль органиарынчын составында муракчы, активчи болгаш үлгерин кижилер кирген тодаргай. «Комсомол-чу прожекторлар» оларынчын чок дузалыкчылары болу бер-тенир.

Районун хайгылчылары партия болгаш чазактын директиваларынчын күөсөдизин доктаамал контролга ап, бү-дүрүлгелеринчын күөсөдизинге, районун экономика-зынын хөгжүлүсүнчын айт-тырларын шилтирээрине улау дузаны чедирип, 41 хы-налдан кылдып, түңнелди үн-дүрген. Комитетте 27 каага, билдиринчын болгаш аас-би-ле хомудалар кирген. Ылаң-буру айттырларын тургузуу келген 51 хамыктын хүдээл алган. Чагаа-билдинишкни-керге болгаш хуузунда айт-тырлар тургузуу келген ха-матыларга тодаргай хары-маары берип, илереткес ажилдарын.

1985 чылда комитеттин бол-гаш бөдүрүчүни чоруткан хы-налдаларына 315 кижиле ки-

ришкен. Хыналдаларынчын түң-нелде тоймагалыгын 5372 рублдың техниказын катар тургускан. 8 тонна цемент, 5 тонна одаар чул, 2 тонна кы-вар-чаар материал, 82 тонна мал чедир өскө-даа үнел-чегээшкенин камгалаттыган. Эртен чылдың дугузуна оонашкан ажилыга эр-хер-тин салга чок, эрге-дужаалын шын эвес ажиллап, күрүне мурун-га меге отчет-улету берип, сак-хөө чурумнарынчын хажы-дышчыларын кылдып турган дээш ийн кижини хоолу-дурм, 1 кижини партия органи-зынчын херээж көөрү-биле шил-чиркен. 6 кижини шалымчыл болгаш 2035 рублдан тырткан болгаш 28 кижини шыгыг догукта.

1985-86 чылдарынчын кышта-лаашкынычын 246 көзек чөре бода, шээр малды, 5 козанда чылгыны кириген. Ажил-агый-ларда улусчу контроль бөдү-ктерининчын малынчын кыш-кы байдалы, продуктуу, планынчын даалгалар, социали-ст күөсөдизин күөсөдизин, мал чедиринчын каагалалы, оң ула-отчыла болгаш өскө-даа айттырларга хамаарыштыр хыналдаларын чорудуп турар.

Районун совхозтарында улусчу контрольда 14 бөдү-р, 9 постуна 196 контрол-дер бар. Бистин хайгыл-чылары биске кыштагылашкы-ча белектер болгаш оң эртерининчын үдээде совхоз-тарынчын директиваларына, пар-тикомарга илереткес дузаны чедирип, план бугулар рейд-хыналдаларын чорудуп келген. Бо кыштагылашкын эге-лээден бээр районун хай-

гылчылары массалыг хынал-даларын үш удаа чоруткан. Нитизин-биле алырга, кайы-даа ажил-агыйда бо чулуа кампанияда чептерини бары илерезин. Малга чам каап бээр депилер чөтө эвес, бригадалар төптеринде кызыл-булу-нар дериттимизин, чунар-ба-жынарны эки септээзин иле-рээ.

Совхозтарда сүт сөөртүр 30 автомашина, 13 кукутун бай-далын хылап көөргө, оларынчын чүгөсү чартык кезин ажиллап турар. Сүт кулар доскаарларын өй-шанда чылгылап алба-нылдан иштине сүт добуу калгылаан, ажиллап чок чы-кылаар таарыгдалар эвеш эвес.

Контролдер фермаларга баргаш, мында чептерин иле-редип, ону чайладырычын хем-чегерин саналаан. Ылаңгыя «Кызыл ту», «Ал-Чыра» сов-хозтарда мал чедир хээндик-тер механизминин ажилда-вай турарын, сүт-бараан фе-дмаларында таап турар инек-терин чүгөсү чарба каап бер-геш, чылгы сүт-биле сугтар-байн, олардын турары хы-налдан илерезин. Ол ылаңаш хойжу бригадаларда оларлар-ны, мал чедир ажиллап турары дыка чөтөс.

Ажил-агыйларын, ферма-ларын, бригадаларынчын чептеринге рационал чөтө тургустун. Мал ажил-даа зооветеринарлыг, про-дуктивтиг хемчегерин чөтө-лес чорудуп турар. Тускай ре-жимдер малчыларга ховар барып, ажил-херекти байла-дын эки билейн турарында малдын камгалаттын, өлүг чоруу ам-даа кызырлбаан.

Малчыларынчын салгы, ами-дирал хандырылганда, экин дузанын көргүзүп тура-рында чептер бар. Солун, журналдарын малчыларга 10-15 хонгаш чедир таарыгдаларын малчылар хомудап ту-рар.

Контролдер ажилында чептер бар. Ылаңгыя үнүш-күнүг ажилдарын, район-нун улусчу контроль коми-теди, чөт-чөдө бөдүрчү чору-дуп тура, оң түңнелдерин бе-лүктү хуралдарына эвеш чулаалжип турар, хүдээл ал-ган шилтиреринчын күөсөдизин чөтөс контролдан, пар-далга чедир чырытпай тур-ар. Чамдык бөдүрчү ботта-рынчын хыналдаларынчын түң-нелдерин чүгөсү ажил-агыйлар удуручуларына дашкаар каарыга өйлежип турары чөтөс. «Төгүл» совхозтун Чаа-Суурда, «Коммунистиче орус» совхозтун Бора-Шайда, «Кы-зыл ту» совхозтун Сагы-Ба-жыла улусчу контроль бөдү-ктеринин иштине амыла кууду, ажилды план бугулар чору-рунчын, хыналдаларынчын дээштин чедип албай турар.

Контролдерга бугулар, илерет улау, Ылаңааш чулуа кампания—инитини малы-нын кыштагылашкынын хүр эртеринге, оң продукту-лун бедир, мал чедиринчын чарыгдалын, каагалалын чо-гуур деңгелге тургузарына дээштин салдарын чедирер негетинин турар.

Т. ЛИКТАН.
Өвүр районун улусчу кон-троль комитетинин даргазы.

КОМИТЕТТЕРДЕ

КАА-ХЕМ СУУР

«Шамбалы» совхоз бригадаларына ажилдарынчын шилчээдип алырынын чүгөсү күчүлүп келген, ылаңаа-даа оң-биле ажиллап келген үш дову бригадаларынчын күөсөдизин куду бооп артышкан: бир кижиге онзагыр бүдүргөн продукцияны хемчээл план-натынчынга чөтөс, чарыг-далдар хей болганынчын про-дукцияны бот-уезин улау, бри-гададаларга быжыгалап чедир чорудуп турар. Бир кижиге ажиллап кылдыр ужурау алаанчын гектар-дын чедир кылбаан. Ылаңааш нитизин-биле артык дүжүт-даа, чарыгдаларынчын камгалгазы-даа алымнаан.

Оң чылдагааны совхозтун удуручулары болгаш специа-листтер бригадаларынчын буу барымаалап шилчээдип тур-рында деп район комитети де-дээлген. Бригада керээзинче шилчиринчын телесел турда, эргежок чулуа санаашкыны чедир кылдымнан, керээзин негелдерин-биле бригадалар кижилерин чөтөс танышаар.

Керээлги үш бригадалар 12532 га тарыла шөлү, 30 трактор, 55 кижиле ажиллап турган. Шын технологту саналга бугу-гаар оон эвеш санын техни-ка болгаш кижиле ажил ажил-дарынчын күөсөдизин болур. А хер-ек кырында бригадаларынчын чамдык кижилерин ажил-чи-ле чөтөс хандырып турар. Оң-биле чегерелештер чар ажил-нынчын нити културасын тиз-вис, агротехникти чурумнар чөтөс-биле күөсөдизин.

Чижээлээр, бир гадаан 12,5 центнер тарга алыр ужурулу турда, чүгөсү 7,4 центнер а-рымган. Бот-уезин планнатын-ганында 2 рубль 85 көчөк аар болган.

Күш-ажылды организа-цаларынчын депшилдег аргазы болур бригадалар керээ-зин шилчээдип алымын эртенгип удуруп келген со-хозтун директору П. С. Кара-Салам, кол экономист У. Ч. Чавынчыкты, кол бухгалтер С. К. Дарын-оолду улусчу кон-троль комитетин шыгын көр-гөн, үчөт болгаш отчеттун бай-далын, экономиктин ажилды сегидерин, ажил-агыйнын адырларын удуруп турар бри-гадилер болгаш эвенолар удуручуларынчын ролюн бедир-дерин дугайында оларынчын дилчандыгынчын хүдээл алган.

Чижээлээр, бир гадаан 12,5 центнер тарга алыр ужурулу турда, чүгөсү 7,4 центнер а-рымган. Бот-уезин планнатын-ганында 2 рубль 85 көчөк аар болган.

Күш-ажылды организа-цаларынчын депшилдег аргазы болур бригадалар керээ-зин шилчээдип алымын эртенгип удуруп келген со-хозтун директору П. С. Кара-Салам, кол экономист У. Ч. Чавынчыкты, кол бухгалтер С. К. Дарын-оолду улусчу кон-троль комитетин шыгын көр-гөн, үчөт болгаш отчеттун бай-далын, экономиктин ажилды сегидерин, ажил-агыйнын адырларын удуруп турар бри-гадилер болгаш эвенолар удуручуларынчын ролюн бедир-дерин дугайында оларынчын дилчандыгынчын хүдээл алган.

Чижээлээр, бир гадаан 12,5 центнер тарга алыр ужурулу турда, чүгөсү 7,4 центнер а-рымган. Бот-уезин планнатын-ганында 2 рубль 85 көчөк аар болган.

Күш-ажылды организа-цаларынчын депшилдег аргазы болур бригадалар керээ-зин шилчээдип алымын эртенгип удуруп келген со-хозтун директору П. С. Кара-Салам, кол экономист У. Ч. Чавынчыкты, кол бухгалтер С. К. Дарын-оолду улусчу кон-троль комитетин шыгын көр-гөн, үчөт болгаш отчеттун бай-далын, экономиктин ажилды сегидерин, ажил-агыйнын адырларын удуруп турар бри-гадилер болгаш эвенолар удуручуларынчын ролюн бедир-дерин дугайында оларынчын дилчандыгынчын хүдээл алган.

Чижээлээр, бир гадаан 12,5 центнер тарга алыр ужурулу турда, чүгөсү 7,4 центнер а-рымган. Бот-уезин планнатын-ганында 2 рубль 85 көчөк аар болган.

Күш-ажылды организа-цаларынчын депшилдег аргазы болур бригадалар керээ-зин шилчээдип алымын эртенгип удуруп келген со-хозтун директору П. С. Кара-Салам, кол экономист У. Ч. Чавынчыкты, кол бухгалтер С. К. Дарын-оолду улусчу кон-троль комитетин шыгын көр-гөн, үчөт болгаш отчеттун бай-далын, экономиктин ажилды сегидерин, ажил-агыйнын адырларын удуруп турар бри-гадилер болгаш эвенолар удуручуларынчын ролюн бедир-дерин дугайында оларынчын дилчандыгынчын хүдээл алган.

Чижээлээр, бир гадаан 12,5 центнер тарга алыр ужурулу турда, чүгөсү 7,4 центнер а-рымган. Бот-уезин планнатын-ганында 2 рубль 85 көчөк аар болган.

Күш-ажылды организа-цаларынчын депшилдег аргазы болур бригадалар керээ-зин шилчээдип алымын эртенгип удуруп келген со-хозтун директору П. С. Кара-Салам, кол экономист У. Ч. Чавынчыкты, кол бухгалтер С. К. Дарын-оолду улусчу кон-троль комитетин шыгын көр-гөн, үчөт болгаш отчеттун бай-далын, экономиктин ажилды сегидерин, ажил-агыйнын адырларын удуруп турар бри-гадилер болгаш эвенолар удуручуларынчын ролюн бедир-дерин дугайында оларынчын дилчандыгынчын хүдээл алган.

интигайе хүлээтчир: венгр бол-
гаш совет специалистер кайм
шешелдсери чорудар Ду-
най соок байдалдари-би.
Сибирь хэмжиреге нааа че-
хер, ичлалзоок 150-ги суу-
нонуу муруулдвалариандай ал-
гаш соокте, 40-лаа градус
коортуу алар шим-
длар болгау. Узуну 50, баян
20 метр мүүчүтүг бокусур
кылын доштуу-лаа чара адил.
30 муу тонна чедар чүмүтү
баржаларым сөөртүг шмаалар.
Дунайжи бо суулдоор Сибирь-
нине нефтижилериге болгаи
газ таямчыларынга туугуу
материалдарынга дыма таар-
гышкан. Чүглө Сибирье өвсө.
Болгаа-даа, Дунайда-даа
ажылдап турарлар болгай.

Венгр корабйе тудукчулары
совет хэмжиреге эи таарымчы
лй байдалды тургууар дэши
сагыш, салган. Калитанин
турар чөринден көл шимдеч-
чилерге электроннуу харыл-
зааны шөйгө, керек таварыл-
галарда автоматтык башка-
рылгыны база ажыллар.

— Бо материал шууг беле-
турда. 151-ги «Сибирь» бу-
сур Дунайым куду башмыкка
деп, РСФСР-нин Хем флоти

нун министрствозундан дин-
натты. Ол нйм далайым, Дов
болгаш Волганы, Волга-Бал-
тай каналын, Сонгу чуктуу
далай оруун таварты ырык
орукту эртер ужурауг. А ошу
Сибирде манай турар —
экиндиришкени удавас бол-
гай.

Анатолий КОМРАКОР
ПМА-ның тускай корр.
Будалашт — Москва.

перин базар, Дювальский буу-
рап душкен дэрин Эу-чуру-
му эрге-чыгырга арттыры-
алыр согула-бзе Вашингтон-
нуң администрацияны о-
чурче боо-чепсеткип аар-
халдап киришкенинң до-
ним аймадап кылп турар-
дсп, Гантикин коммунисттер
ның Каттыкын партизанын
ТК-ның Чыгыш секретары Ре-
не Тонор меделген.

ЧУРУКТА: Сен-Марк хоо-
райнын кудумчуларында чыс-
калган чоң.

Рейтер—СЭТА-ның телефо-
нуу.

бодуңуң харылзааларын тай-
бың кожа-хелбээ догуннаш-
кынын принциптерини бол-
зааларны болур-чогу
тургузарынга болгаш
га тайбынны быжыт

Кол-ла чүзе өзбиз чарыдала-
удурдус. Бедик көргүзүчү че-
дип алары. Бистин Кызыл-
Дар сабырлыңу хойчу бри-
гаданы алды эвено кылдым
үзүп каан. Керээ өзүттар
ажылдар болганда, азна бо-
гу чүзеки болу чарыктарла.
Хойну тарды боозалдыр тек-
никтерни беизин эвенолар бот-
тары тускайлап белеткен ал-
ган, аксэрткен техник манай-
олурбас, амыр-дыр. Ажылдам
Бедик пре-тенсиондинге эво-
нууду матчин бүрүз сомуру

Ак-Лама биле Хургул-бол -
чүглө муриаакы малчынына,
эвес, харын хөй ажы-талда
азырап өстүргөн үлөгерлиг ө-
бүдөйч ээлери. Тараачы Мөн-
гушевчи Кызыл-Дег көдөз Со-
веттиник депутаттыга чаңчы-
удал эвес сонгудуп келген. А

— Мен бодум хуумда бо-
кмын бир дугаар оолдары
тогду ховларнын төртүтүсүн
хураганнарын бүрүн менде
калгап алыр соорланын сал-

ган мен. СЭКП-ийг ХХҮП
сэвдэлзний төлөлтөг утгуур,
чаа, он ийгит, беш чылын
баштайгы чылында-ла бөдк
көргүзүглерин чөдп алып
дэп, кызмак шудургу алыр
дэп тур бис — деп, муракчм
хойжу түүнелинде чугааладм.

К. АРАКЧАА.

хойжу түннелинде чугаалдч.

